

SLOVENSKI NAROD

Izhaia vsak dan popoldne, izjemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravljanje: Knaflova ulica št. 5, pritlije. — Telefon 2304.

Pavle Radić ustreljen v Narodni skupščini Stepan Radić smrtnonevarno ranjen

Radikalski poslanec Puniša Račić je na današnji seji Narodne skupščine z revolverjem strejal na poslance KDK, ubil Pavla Radića, nevarno ranil Stepana Radića, dr. Basarička, dr. Pernarja in Ivana Grandjo

Beograd, 20. junija ob 11.40. Na današnji seji Narodne skupščine se je zgodil zločin, kakršnega še ne beleži zgodovina evropskih parlamentov. Kljub skrajni napetosti, ki je zavladala zadnje dni med vladno večino in opozicijo, ni mogel nihče pričakovati take tragedije.

Po otvoritvi seje je prišlo med običajno debato o zapisniku do ostrega spopada med opozicijo in poslanci vladne večine. Med viharjem se je nenadoma pojavi na govorniškem odru znani črnogorski radikal in velesrbski hegemonist Puniša Račić, ki se je že na zadnjih sejah tako eksponiral s svojimi vehementnimi napadi proti poslancem KDK. Potegnil je iz žepa revolverja in oddal pet strelov na poslance KDK. Vsi strelji so žal zadeli.

Pavle Radić se je zgrudil na tla, zader v srce. Bil je takoj mrtev.

Naslednji strelji so pogodili poslance Stepana Radića, dr. Basarička, dr. Pernarja in Ivana Grandja.

Stepan Radić je zader v trebuh. Zgrudil se je nezavesten na tla. Skoro ni upanja, da bi ostal pri življenu.

Dr. Basariček je dobil kroglo v vrat, Ivan Grandja pa v prsa. Tudi njuno stanje je brezupno. Dr. Pernar je ranjen v levo ramo.

V skupščinski dvorani je nastala nepopisna panika. Nekateri poslanci so planili proti izhodom, drugi pa so navalili na govorniški oder, da bi preprečili nadaljnje umore očvidno pobesnelega Puniše Račića. Tudi poslanci vladne večine so planili proti Račiću, da bi ga razrožili. Puniš Račić se je v splošnem kaosu posrečilo, da je pobegnil iz skupščinske dvorane. Izginil je brez sledu.

Seja Narod, skupščine je bila takoj prekinjena. Ni še znano, kdaj se bo vršila prihodnja.

Vest o groznem zločinu v parlamentu se je bliskovito razširila po vsem mestu in izvala nepopisno razburjenje. Vse življenje v Beogradu je zastalo. Vsi govorijo o tragediji v Narod. skupščini. Splošno vlada prepričanje, da bo rodil ta zločin usodne posledice.

Tako po zaključku skupščinske seje so se sestali v parlamentu navzoči ministri k seji, na kateri so se posvetovali o ukrepih, da se ohranita klub današnjim groznim dogodkom red in mir. Kaj je ministrski svet sklenil, ni znano. Izvedeti je bilo mogoče le toliko, da je do nadaljnega ustavljen ves brzjavni in telefonski promet z inozemstvom.

Beograd, 20. junija. Tako po krvavem dogodku v Narodni skupščini je notranje ministrstvo izdalo odlok, da se do nadaljnega prekinejo vse zveze z inozemstvom. Od 12. ure naprej je nemogoč z inozemstvom vsak brzjavni in telefon. promet.

Ljubljana, 20. junija ob 13. Telefonski promet z Beogradom je ustavljen. Dovoljeni so samodržavni pogovori. Prepovedani so tudi telefonski razgovori med Ljubljano in drugimi kraji v Sloveniji. V trenutku, ko to pišemo, je mogoče govoriti v Ljubljani le lokalno.

Danes so padli v Narodni skupščini usodni strelji. Radikalni poslanec Puniš Račić, ki se je v zadnjem času v Narodni skupščini posebno odlikoval s svojimi pretiranimi velesrbskimi izjavami, v navalu besnosti strejal na poslance SKS, ki so stali zbrani v skupini okoli govorniškega odrja, in žrety njegovih strelov so postali najodličnejši hrvaški voditelji Kmetsko demokratske koalicije. Pet strelov je oddal in vseh pet jih je zadebo.

Kot smrtna žrtev je padel poslanec Pavle Radić, minister na razpoloženju, smrtno nevarno ranjen je tudi St. Radić, predsednik KDK, ki ga je strel zader v trebuh, nevarno so ranjeni tudi poslanci dr. Basariček, dr. Pernar in Ivan Grandja.

Zločinec je pobegnil.

Krvavi dogodek, ki se je pripetil danes v Narodni skupščini, je edinstven v

na njo. Pripetili so se atentati od strani zatirane opozicije proti tiranom, katerega, kar se je pripetilo danes v jugoslovenskem parlamentu, pa se doslej ni zgodilo niti v fašistični Italiji.

Jasno je, da gremo težkim časom nasproti. Ni mogoče, da bi ostal še nadalje v parlament, v katerem poslanci niso varni svojega življenja pred ljudmi, ki so bili vanj poslani s pomočjo politične.

Kljub ogorčenju, ki nas navdaja ob vestih o krvavem dogodku v naši Narodni skupščini, je potrebno, da ohrani naša javnost hladno kri. Z današnjim dogodkom si je sedanji režim sam zapetil svojo usodo.

Uverjeni smo, da bo država iz teh težkih trenutkov, ki jih preživlja, izšla še čvrstejša, kadar je bila doslej. Kri, ki so jo prelieli poslance KDK v obrambi pravic našega trpečega naroda, ne bo prečital zaman.

Ko žalujemo ob žrtvah brezmejne strankarske pohesnelosti, kličemo:

Živila Jugoslavija!

Živel njen vladar kralj Aleksander, naš up in naša nada v teh težkih dneh!

Živila demokracija, živil pravi parlamentarizem!

Manifestacije na Principovem grobu

— Split, 20. jun. Tukajšnja »Orjuna« je sklenila, da priredi na Vidovdan pohod na grob Gavrila Principe. Vso izredno akcijo vodi sarajevska organizacija Narodne obrane, ki želi, da bi prišlo na Vidovdan do velike narodne manifestacije na Principovem grobu.

Pri Pagu ponesrečeni hidroplan dvignjen iz morja

— Split, 20. jun. Te dni so priprljali v mornariški hangar v Divuljah hidroplan »Dob 209«, ki se je 3. t. m. ponesrečil pri Pagu. Reševalna dela je izvršila vojna ladja »Močni«.

Neutemeljeno osušenje beograjskega trgovca

— Beograd, 20. junija. Včeraj je bila objavljena razsodba v procesu proti trgovcu Kari, ki je bil osušen, da je sam začal svojo trgovino, da bi dobil zavarovalnino v znesku 6 milijonov Din. Sodišče je obtoženo oprostilo, ker osušenja ni bilo mogoče niti najmanj dokazati.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 0—22.925, Berlin 13.57—13.60 (13.585), Bruselj 0—7.9375, Budimpešta 0—9.912, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.9855—8.0155 (8.0005), London 277.0—277.8 (277.4), Nework 56.72—56.92 (56.82), Pariz 222.2—224.2 (223.2), Praga 168.05—168.85 (168.45), Milan 297—299 (298).

Efekti: Celjska 158 den., Ljubljanska Kreditna 128 den., Kreditni zavod 165—175, Večvje 108 den., Ruše 280—300, Stavbna 56 den., Šešir 105 den.

LESNI TRG: Tendenca nespremenjena. Zasključeni so bili 3 vagoni, in sicer 1 vagon deska, smreka, jelka, monte, od 18—48 mm, od 16 cm naprej, media 24. fco. vag. meja po 517.50, 1 vag. brastovih desk (podnic), 42 mm, 2.85 m dolž., z nad merami, 1 II. 18—28 cm, fco. vag. meja po 1260 in 1 vag. nov tramov merkantilnih, 4/4, 4/5, 5/7, 6/8, od 5 do 7.5 m, fco. vag. meja po 300.

DEŽELNI PRIDEKI: Tedenca mlačna. Zasključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA

Curih: Beograd 9.1325, Berlin 123.95, Milan 27.24, London 25.315, Nework 518.65, Pariz 20.40.

INOZEMSKE BORZE

Devize: Dunaj 800.05, Berlin 13.585, London 277.40, Milan 298.7, Pariz 223.20, Praga 168.45, Curih 10.95, Nework 56.82.

Pavle Radić †

Pavle Radić, ki je padel danes kot žrtev zločinske roke, je bil poleg svojega strica Stepana Radića, glavnega voditelja hrvaških kmetov in od ustanovitelja Kmetčko-demokratske koalicije tudi eden naisposobnejših borcev v voditeljev tega močnega narodnega pokreta. Neprecenljive zasluge pa si je pridobil za hrvaškega kmeta tudi s svojim delom na zadruženju in kulturnem polju. Njegova snart pomembna nadomestljivo izubo ne samo za Hrvate, ampak za vse jugoslovenski narod.

Pavle Radić je bil rojen 1. januarja 1880. v Trebarjevem pri Sisku. Studiral je gimnazijo v Zagrebu, nato pa trgovski akademijo v Pragi. Njegova glavna zasluga je, da so radičevci opustili svojo negativno politiko in aktivno vstopili v naše državno življenje. Do lanskih volitev, ko Stepan

Radić ni bil poslanec, je pokojni Pavle vodil parlamentarno delegacijo HSS, in jo začopal kot minister agrarne reforme tudi v vladi.

Ranjeni poslanci

Posl. dr. Gjuro Basariček je star 44 let. Kot publicist in prosvetni delavec je bil od nekdaj odšten sobočnik Stepana Radića. Dr. Ivan Pernar je po poklicu odvetnik v Zagrebu. Tudi on spada med najodličnejše voditelje HSS, odnosno KDK. Ko je bila HSS v vladu, je bil državni podstatnik v notranjem ministervstvu.

Posl. Ivan Grandja je inteligentni hrvaški seljak iz Šašnovcev pri Zagrebu. V Narodni skupščini je vzbujal z ponovno pozornost in priznanje s svojimi jasnimi in odločnimi govorji, v korist kmetskih interesov.

Amundsen rešil Nobila

Amundsen je danes ponoči našel generala Nobila in del posadke ter pristal s francoskim hidroavionom „Latham“ — Po še nepotrenih vesteh je najden tudi ostali del posadke

Oslo, 20. jun. Danes zjutraj je dospela semkaj vest, da je Amundsen s francoskim letalom »Latham«, ki ga je krmil major Guilbaud, našel generala Nobila in ostanek njegove posadke. Vest je bila danes zjutraj tudi uradno potrjena. Po še nepotrenih vesteh je Lansen našel tudi oni del Nobilove posadke, ki je z zrakoplovom »Italia« izginil.

Kingsbay, 20. junija. Danes zjutraj je dospela semkaj vest, da je znan polarni raziskovalec Amundsen, ki je na francoskem letalu »Latham« s pilotom majorjem Guibaudom predvračajnim odletel s Spitzbergom proti severu, da pomaga pri reševalni akciji, našel generala Nobila in njegove tovariši ter srečno pristal. Vest je bila tekmovodno potrjena.

General Nobile je maj 1926. na letalu nad Ljubljano. Dne 6. maja je dosegel istega delu istočno od Amudsenom proti severu, našel tudi ostanek Nobilove ekspedicije, ki je vendar s polomljennim zrakoplovom odnesel neznano kam. Po prvih vesteh je zrakoplov pristal 32 km severno-vzhodno od postojanke Nobila.

Ker ni imel radioaparata, se ves čas ni mogel javiti in je bil popolnoma prepusten usodi. Vest pa se zdi verjetna, ker so vsa letala, ki so bila na iskanju, zadnje dni raziskovala ozemlje, ki ga je označil Nobile kot svojo postojanko.

Iskanje je otežkovalo dejstvo, da je blesk ledu in nastalih vodnih površin jemal letalem vid. Sele ko je Nabilova posadka zakurila velik ogenj in se je valil proti nebu gost dim, so jih letalci opazili.

General Nobile je maja startal v Milaan ter je letel nad Ljubljano. Dne 6. maja je dosegel Kingsbay in je istega dne nadaljeval polet proti Spitzbergom. Dne 23. maja je prišla vest, da je dosegel severni tečaj in tam vrgel na tla italijansko zastavo in papežev križ. Dne 25. maja so dosegli od »Italie« zadnje radio-vesti, nato pa je sledila katastrofa. Vse radio-postaje so stopile v akcijo in šele 29. maja so ujeli prve klice »Italie«, ki je prosila nujne pomoči. Pozneje so zvezle ponovno pretregane in šele od 3. junija dalje so prihajala podrobnejša poročila o katastrofi, ki je zadela Nobilovo ekspedicijo.

S tem, da je posadka najdena in vzpostavljena zveza, je tragedija »Italie« v prvi delu zaključena. Če se uresničijo vesti, da je najden tudi drugi del posadke, je računati s tem, da bo vsa posadka že v parneh na varneh, nakar bodo znane podrobnosti o poletu in nesreči »Italie«.

Sprememba v čsl. diplomatski službi

Praga, 20. junija. V nekaj mesecih, nato po septembru pride v češko-slovaški zunanjji službi do številnih sprememb oziroma novih imenovanj. Več konzulov, med njimi n. pr. traški, bo pozvanih v centralo, dočim bodo na njihova mestna imenovanje nove osebnosti. Tudi nekatera poslanstva mesta, med njimi v Washingtonu, Braziliji in Haagu bodo na novo zasedena. Glede beograjskega mesta je gotovo, da bo po dosedanih dispozicijah ostalo nespremenjeno.

Kako so klerikalci zatajili katoliško cerkev

Klerikalci zavračajo proteste proti žalitvam katoliške cerkve. V politični družbi s framazoni jim je v Beogradu katoliška cerkev postranska stvar. — Vera je samo v Sloveniji v nevarnosti. — Katoliška cerkev kot predmet klerikalnih političnih kupčij.

Dotovo je še vsem v spominu, kako je klerikalno glasilo »Slovenec« še nedavno neprestano pisalo o bizantinskem in balkanskem duhu, ki vlada v Srbiji in ki tvoji bistveno razliko med zapadnim in vzhodnim svetom na naši državi, vsled česar si je nemogoče predstavljati jugoslovenski narod kot edinstven.

Sedaj je objavilo glasilo radikalne stranke »Samoupravac« od 17. t. m. članek, ki pravi med drugim:

»Z prečanskih krajev se nam je sicer ne od poštenih in zavednih rodoljubov, ampak od zagrinjenih separatistov, prevečkrat namenoma očitalo, da smo mi tu v Srbiji bizantinci. Mi sicer pri teh predstavnikih zadevno-evropske kulture ne vidimo ničesar od prave zadevno-evropske kulture, razen tuje latince, vse ostalo pa nosi vse obeležja avstrijančine, ki je bila prava parodija na pravo bistvo zadevno-evropske kulture. Tu vam je doma laž, zahrbitnost, brezobzirnost napram vsem moralnim normam, tu vam je predvsem drzna nestropnost.«

Kar se tiče bizantinske kulture, gospoda, ki o njej govorijo z drznostjo nevedne, brez dvoma nima niti pojma o tej kulturi. O njej ve samo, kar so posredno preko drugih zvedeli. Vedo nekaj o trihkih, ki so se v času dekadence Bizanca uporabljali okoli prestola in to je vse, kar veda o Bizancu. Zato se tudi tako bedasto začastavajo, kadar govorite o njem. V pogledu političnih trikov in brezobzirnosti napram vsakemu pravu, v pogledu verološtvu, ki je zaprepaščalo svet, pa je pokojna Avstrija, njihova majka, puščala daleč za seboj Bizanc! V pogledu višje kulture je stara Avstrija brez dvoma daleč zaostajala za klasično, bizantinsko kulturo.

Šele v najnovejšem času pričenja kulturni svet potom del najboljših znanstvenikov dobitivati prava in stvarna znanja o Bizancu. Carevina, ki je trajala nad tisoč let, je brezvoma mogla izpolniti tako dolgo dobo samo s svojimi visokimi moralnimi in intelektualnimi lastnostmi. Dokler so v zadevno Evropi dinastični boji, fevdalizem in pravo močnejšega državlja v mraku neznanja ogromne množice, je Bizanc kot neposredni naslednik antične helenske kulture blestel v sijaju svoje kulture. V tem Bizancu je bilo več humanosti, več znanja, zgodovine in filozofije, več kulta za pravico in pravo, kar na evropskem zapadu, kjer je pravo jačjega pirovalo obosten piri. V Bizancu so imeli mnogo več čustva za narodne množice, kakor kje na zapadu. Zato so bizantski uti-

telji, noseč krščanstvo med inozemce, upoštevali čustva inozemcev ter ustvarjali službo božjo v njihovem jeziku in narodne knjige, s katerimi so postavili temelje narodni kulturi teh narodov. Bizantska učitelja Ciril in Metod sta ustvarila slovansko knjigo, slovansko službo božjo ter v narodnih jezikih razširila sv. pismo in božje ime! Kruta avtokratska rimska cerkev, se je z najbolj proti narodnim cerkvam, proti božji službi v jeziku, ki ga je razumel narod, ko je sprejemal krščanstvo, in potom katerega je mogoč prodreti v duhu in smislu krščanstva. Za njo je disciplina v cerkvi v njen avtokratski duhu postal glavna, a dogma sama, bistro Kristovega nauka, postranska stvar. V tem pogledu je vzhodna pravoslavna cerkev pod vplivom humanega kulturnega Bizanca daleč prednjačila ter bila vsled tega velike bolj sodobnejša kakor rimska cerkev...«

Zadnji odstavek navedenega članka je na včerajšnji seji Narodne skupščine citiral posl. Pucelj ter kot katoličan protestiral proti žalitvi katoliške cerkve. Povdralj je izrecno, da je objavilo ta članek glavno glasilo radikalne stranke, katere zvesti zavzema je dr. Korošec, katolički duhovnik. Zahteval je, naj predsednik Narodne skupščine prepove dostop v Narodno skupščino, ki na tak način žali verska čustva katoliških poslanec.

Klerikalci so molčali in z radički vred soglasno glasovali proti zahtevi posl. Pucelja. Tako so klerikalci naravnost priznali, da ima radikalna »Samoupravac« prav, ko napada katoliško cerkev, da se je z najbolj surovimi in nečloveškimi sredstvi borila proti narodnim cerkvam in proti službi božji v narodnem jeziku. Obenem so klerikalci demantirali na ta način vse, kar so pisali v svojih listih o bizantinismu naših vzhodnih bratov.

Mi seveda tega njihovega izpreobrnjenja ne smatramo za resnega, ker vemo, da sta bila katoliška cerkev in vera vedno predmet klerikalnih političnih kupčij in da so ju zatajili zaradi svojega zavezenštva z radiči in pritrtili predsedniku Narodne skupščine, ki je znan framazon, ko je odklonil Pucljevo zahtevo.

Vse to navajamo samo kot ponoven dokaz klerikalne dvolnosti, v izpopolnitveni sposnanja morale naših klerikalcev, in zato, da se ne pozabi, ko bodo klerikalni listi zoper pisali, da sta katoliška cerkev in vera v nevarnosti.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Krvavo obračunavanje. — Tragedija brezposelnega Slovence. — Zopet rodbinska tragedija Slovenke v Zagrebu. — Železniška nesreča pri Vinkovcih. — Berača je oropal.

V selu Šipragu pri Kotorvarošu je nastal krvav pretep med pravoslavnimi in muslimanskimi seljaki. Avdo Mešić, seljak iz Šipruga, živi že daje časa v sovraštu s svojimi sorosom Trifunovićem. Predvčerašnjim sta naletela dva Trifunovičeva sinova Jovo in Cvijeta na Mešića in njegovega prijatelja Kurdića. Napadla sta ju s koli in kamenjem. Mladi Cvijet je slutil nevarnost in hitel, da bi poklical na pomoč. Brat Jovan se je pa postavil napadalcem v bran. Med tem so se zbrali seljaki iz cele vasi in napadli Jovanja s sekiram in koli. Jovan je omagal in se zgrudil ves krvav na tla. Takoj je pripeljal brat Cvijet. Tudi tega so pravoslavnici seljaki prematali do nezavesti in ga vrgli na Jovanja, misleč, da je ta že mrtev. Prišel je še tretji brat. Seljaki so pa tudi njega napadli in pretepli do nezavesti. Zadnji je prišel stari Sava, oče treh napadenih sinov. Seljaki so prijeli tudi njega in ga pretepli. Seljaki so mislili, da so vsi štirje Trifunoviči mrtvi. Pustili so jih na cesti in odšli. Muslimanski seljaki so jih pobrali nezavestne in jih odpeljali v bolnico. Cvijet in Jovo sta umrli takoj, oče in tretji sin sta pa težko ranjena in se borita s smrtno.

Iz Sarajeva poročajo strašni tragediji brezposelnega delavca. Nezaposlenost, ki vlada v Sarajevu, je zopet zahetovala svojo žrtv. To je že tretji delavec v zadnjem času, ki si je radi brezposlenosti končal življenje s samomordom. Pred tednom je prišel v Sarajevo 21-letni Robert Flikar iz Slovenije, da dobi kako službo. Delavec pa ni dobil dela, saj ga še domačini težko dobre. S seboj je imel nekaj denarja, in ko je porabil zadnje pare, mu je ostal samo še samokres. Zaprl se je v sobo in si pognal kroglo v desno senco.

Težko ranjenega so prepeljali v bolnico, kjer so ga operirali, a ni upanja, da ostane pri življenju. Pred obupnim činom je napisal poslovilno pismo na svojo mater. Napisal je, da je hotel poslano delati in se preživljati, ker pa ni dobil dela, gre raje v smrt, kakor da bi živel nepošteno. Pred samomordom je šel v kavarno Šadrvari, kjer so bili zbrani slovenski sportniki nogometnika. Hotel se je ustreliti pred njimi v kavarni. Slednji se je pa premisil, ker ni hotel osramotiti svojih rojakov.

Samomori se množe in poročanje o njih nemara tudi vpliva na samomorilne kandidate, da posežejo tem prej po samomornilnem orožju. Nedavno so časopisi obširno poročali o strašni

Prosjak Božo Višnič iz Vojaka, ki ne more več hoditi in se samo plazi po zemlji, je javil orožni postaji v Drežnici, da je pred dnevi bil v Zagreb, in po mestu prosjačil. Nato je namerval odpotovati z vlakom v Ogulin, toda v bližini kolodvora ga je srečal 20letni Milan Radulovič ter mu obljubil, da ga odvede v stanovanje svojega očeta, kjer bo lahko prenočeval. Radulovič ga pa ni odvedel v etoveto stanovanje, temveč na polje, kjer ga je zgrabil za vrat, ga davil in zahteval, naj mu izroči denar. Prosjak je napadalcu iz strahu, da ga ne bi zadaval, od dal pripriščenih 575 Din. Nato je Radulovič pobegnil. Na to prijavio so orožniki Raduloviča prijeli in zaslišali. Izjavil je, da je ta dan pil v družbi pro-

stjaka Ivana Boriča in Višniča. Vsi tri so že pijani zapustili gostilno in se napotili k nekemu Metikušu, kjer so prešpali. Naslednji dan so zopet pili skupaj in zapravili okoli 200 Din, ki jih je plačal prosjak Višnič. Nato so krenili proti glavnemu kolodvoru, kjer je Višnič rekel, da je zadostni naprosjačil in se hoče vrtni domov. Na polju je Radulovič zahteval od prosjaka polovico nabranje miloščine in ta mu je prostovoljno izročil 300 Din. Odločno je zanimal, da bi oropal prosjaka. Orožniki so Raduloviča odvedli v Zagreb, kjer je bil zopet zaslišan. Obdržali so ga v zaporu in prišel bo pred sodnike, ker ne dela in je samo v nadlego občinstvu.

koncert v pondeljek dne 25. t. m. v Unionski dvorani. Sklepna točka komornega vetera pa je Borodinov kvartet, katerega igrajo gojeni: Stanči, Pfeifer, Sušenščič in Leskovic. Ravnateljstvo vabi starše gojencev, kakor tudi vse ostalo občinstvo, ki se zanimala za komorno glasbo. Programi, ki vsejajo obenem kot vstopnice, se dobivajo v konservatorijski pisarni, Gospodska ulica. — Prihodnja produkcija, III. javna, se vrši v soboto dne 23. t. m. v Filharmonični dvorani.

Zaključni predstavi na Sentjakobskem odru. Danes v sredo 20. junija vprizori Sentjakobski gledališki oder dve krasni enodejanki in to burko »Ljubosomnost in grotesko mladega pisatelja J. Zagarija «Za roka». Po vsebini sta obe del velezanimi, tako, da priporočamo cenjenemu občinstvu, da si ogleda predstavo. — Današnja predstava je deveta abonma-predstava.

V petek 22. junija pa se igra kot zadnja predstava v sezoni komedija v treh dejajnjih »Faun«. Dejanje te slovite komedije je tako zanimivo, da zabava občinstvo do zaključka. Ta predstava je zadnja abonma-predstava in obenem zaključna predstava sedme sezone. Občinstvo vabimo k obilnemu posetu. Vstopnice so v predprodaji v trgovini g. Petra Šterka, nasl. Miloš Karničnik na Starem trgu.

Odmey gledališke krize pred sodiščem

Glavna razprava proti g. Ferdu Delaku, ki je javno kritiziral delovanje bivšega intendanta arh. Kregarja in pojasmil v gledališču publike vzrok gledališke krize. — Razprava preložena na nedoločen čas.

Razprava proti g. Delaku je vzbudila mnogo zanimanja. Razpravna dvorana okrajnega sodišča je bila polna poslušalcev, igralcev, akademikov in novinarjev.

Razpravo je vodil sodnik g. dr. Bizjak, obtoženega filozola g. Delska je zagovarjal odvetnik dr. Knaflič.

G. Delak je obtožen, da je 14. maja letos v drami med odmorom predstave »Roka pravice« prebral izjavno zoper intendanta g. Kregarja, ki je vložil ovadbo na drž. pravništvo, češ da je s to izjava g. Delak žalil javne funkcjonarje.

Sodnik je prebral izjava oziroma oklic na občinstvo, v katerem apelira obtoženi na žaljenje, da je slovenski teater last slovenskega naroda, ki plačuje zanj — za svojo umetniško institucijo, ne pa za torižoč umetniških pustolovcev ali kliko ambicioznih nezmožencev. Dalje navaja obtoženi, v svojem oklicu, da je g. Kregar v dobi svoje upravljanja spravil slovenski teater do razvala, iz drame je napravil mehanično dejanico lutk, iz opere musicalno klavirico, a mestu ljubezni do dela je zasejal med umetniško osobijo same sovrašta, ki sega danes že preko mej gledališča, ki ni pripravljena za diktatorične harlikarde posameznikov, ampak zavod kolektivnega medsebojnega dela ljubezni in zmožnosti. Svojo izjava je obtoženi zaključil: »Ker smo se prepričali, da za tako delo intendant Kregar nima niti volje niti sposobnosti, zahtevamo v imenu vse pošte slovenske javnosti, da ta zavod takoj zapusti. Roka pravice pa naj gre svojo pot.«

ZAGOVOR.

Sodnik: »Ali ste prečital inkriminiran izjavu?«

— Da! Ko sem izjava sporazumno z idejnimi drugi sestavil in prebral, je bil njen namen vseskozi staren in idealen. Sto izjava sem hotel izreči to, da je gledališče zavod v visokim etičnini in estetičnimi nalogami, da je gledališča hrana pravčnosti, resnice in lepot.

Dalje je navajal obtoženi v svojem stvarnem zagovoru, da so vse, ki so s sedanjim umetniškim delovanjem gledališča nezadovoljni, porabili priliko, — ko je prišel in-

spector ministrstva prosvete kot nadzorni organ, da zasliši intendanta, člane »Udruženja« in »Podsavske muzeičarac«, — da inspektorji informirajo tudi o tem, kakšno je javno mnenje proti upravniku g. Kregarju.

Izjava je bila le javna manifestacija, ki je hotela naglasiti, da današnji teatralski red z nima niti najmanjšega opravka z umetniškimi tendenciami in so v tej smerni in tem smislu tudi bile izrečene v izjavni besedi, ki jih smatra intendant za žaljive. Vse je sicer ostra in upravičena kritika upravnika delovanja. Kjerko se je v vseh časih in pri vseh narodih smela izreči kritika bodisi zoper avtorje vseh treh kategorij, so bile take kritike vedno dopustne in se niso nikdar objektivno jemale kot žaljenje časti, ali celo žaljenje intendanta kot javnega uradnika. Tudi v tem primeru ni bila napadena intendantova oseba, temveč njegova umetniška kvaliteta in umetniško delovanje. Obtoženi je trdil, da kazensko sodišče pa ni kompetentno za presojo umetniških kvalitet gledališčega intendanta in da se umetniška kvaliteta ne more subsumirati pod službeni posel, kajti sicer bi jo g. Kregar imel ter, da se s to ovadbo zgodi prvič v zgodovini našega gledališča, da se gledališčki funkcionar z ozirom na kritiko svojega umetniškega delovanja skriva za označbo službenega poslovanja. Substrat § 104 k. z. ni podan, če bi se tudi inkriminirani izsmerili za žaljive.) Obtošenec je omenil, da nastopa v vsakemu primeru dokaz resnice.

G. Kregar je v ovadbi obtožencu tudi očital, da je bil slednji svoječasno angažiran pri gledališču, pa ga je moral intendant reducirati. To pa ni res; intendant mu hoče podtakniti nečeden in oseben motiv; saj vodi obtoženi proti intendantu borzo že od leta 1925. javno, pošteno in dosledno; reducirjan je pa bil obtoženi že pod intendantom g. Hubodom 1. januarja 1. 1927.

V svojem dokazu resnice, se je obtoženi skliceval na razne priče in druga dokazila, ki jih je sodnik dopustil in razpravo, ki je trajala 1 uro, preložil na nedoločen čas.

G. Kregar je v ovadbi obtožencu tudi očital, da je bil slednji svoječasno angažiran pri gledališču, pa ga je moral intendant reducirati. To pa ni res; intendant mu hoče podtakniti nečeden in oseben motiv; saj vodi obtoženi proti intendantu borzo že od leta 1925. javno, pošteno in dosledno; reducirjan je pa bil obtoženi že pod intendantom g. Hubodom 1. januarja 1. 1927.

Dalje je navajal obtoženi v svojem stvarnem zagovoru, da so vse, ki so s sedanjim umetniškim delovanjem gledališča nezadovoljni, porabili priliko, — ko je prišel in-

spektor ministra prosvete kot nadzorni organ, da zasliši intendanta, člane »Udruženja« in »Podsavske muzeičarac«, — da inspektorji informirajo tudi o tem, kakšno je javno mnenje proti upravniku g. Kregarju.

Izjava je bila le javna manifestacija, ki je hotela naglasiti, da današnji teatralski red z nima niti najmanjšega opravka z umetniškimi tendenciami in so v tej smerni in tem smislu tudi bile izrečene v izjavni besedi, ki jih smatra intendant za žaljive. Vse je sicer ostra in upravičena kritika upravnika delovanja. Kjerko se je v vseh časih in pri vseh narodih smela izreči kritika bodisi zoper avtorje vseh treh kategorij, so bile take kritike vedno dopustne in se niso nikdar objektivno jemale kot žaljenje časti, ali celo žaljenje intendanta kot javnega uradnika. Tudi v tem primeru ni bila napadena intendantova oseba, temveč njegova umetniška kvaliteta in umetniško delovanje. Obtoženi je trdil, da kazensko sodišče pa ni kompetentno za presojo umetniških kvalitet gledališčega intendanta in da se umetniška kvaliteta ne more subsumirati pod službeni posel, kajti sicer bi jo g. Kregar imel ter, da se s to ovadbo zgodi prvič v zgodovini našega gledališča, da se gledališčki funkcionar z ozirom na kritiko svojega umetniškega delovanja skriva za označbo službenega poslovanja. Substrat § 104 k. z. ni podan, če bi se tudi inkriminirani izsmerili za žaljive.) Objašnec je omenil, da nastopa v vsakemu primeru dokaz resnice.</

Dnevne vesti.

Prihod kraljevske rodbine na Bledu. Po poročilih iz Beograda pride kraljevska rodbina prve dni prihodnjega tedenja na Bledu, kjer ostane čez poletje. Kralj ostane radi politične situacije še nekaj časa v Beogradu. Na Bledu je že vse pripravljeno za bivanje kraljeve rodbine.

Kraljica in prestolonaslednik Peter v Beogradu. V ponedeljek se je vrnila kraljica Marija s prestolonaslednikom Petrom in kraljevčem Tomislavom z Belja v Beograd.

General Syrov v Jugoslaviji. Načelnik českoslovaškega generalnega štaba general Syrov poseti letos Jugoslavijo, da vrne poseb naših vojaških dostojanstvenikov, zlasti generala Hadžića, na Českoslovaškem. General Syrov prispe v Jugoslavijo v času velikih svečanosti v spomin na bitko pri Ceru, kjer je junaška srbska vojska sredi avgusta 1914 odbila avstro-ogrsko čete, ki so hotele prodri v Srbijo. Srbskim vojakom, padlim v teh bojih, bo letos na Vidovdan odkrit spomenik, ki ga postavi podobor udruženja rezervnih častnikov v Šabcu. General Syrov ostane v Jugoslaviji teden dni. Poleg svečanosti na Ceru poseti tudi 21. jugoslovenski pešpolk v Skoplju ter grobnično ustreljenih Slovakov v Kragujevcu.

Novi italijanski poslanik. Včeraj je došel v Beograd novi italijanski poslanik Carlo Galli, dosedaj italijanski poslanik v Madridu. Novi poslanik bo ta teden prevzel poslaniške posle in bo prihodnje dni sprejet od kralja v nastopni avdijencji. General Bodrero prihodnji teden definitivno zapusti Beograd.

Spremembe v naši vojski. Imenovani so: za namestnika intendanture komande jadranske divizijske oblasti dosedanjim namestnikom načelnika intendanture komande savske divizijske oblasti administrativni podpolkovnik Milan Naprt, za namestnika načelnika intendanture komande Boke Kotorske dosedanjim upravnim krojačnicem II. zavoda za izdelavo vojaške oblike administrativni podpolkovnik Oto Böhm, za namestnika načelnika intendanture komande savske divizijske oblasti dosedanjim namestnikom intendantice IV. armijske oblasti administrativni podpolkovnik Josip Vervega, za namestnika upravnika savskega intendantke skladnišča dosedanjim namestnikom intendantice savske divizijske oblasti administrativni kapitan I. klase Josip Pfeifer, za namestnika šefa garnizijskega odseka ekonomskoga oddelka vojnega ministrstva dosedanjim pomočniki načelnika intendanture major Vilko Fuchs, za namestnika stalnega sodnika bosanskog divizijskega sodišča sodni podpolkovnik Gustav Dolinšek.

Protesti proti nettunskim konvencijam se vedno bolj množe. Ne samo pri nas doma, tudi v inozemstvu živeči Jugosloveni uvidevajo škodljivost teh konvencij za našo državo. Zlasti ameriški Slovenci, ki imajo priliko opazovati, koliko nam škoduje prevelika uslužnost napram Italiji. Te dni je vlada dobila protestne brzjavke iz raznih krajev Amerike, v katerih tam živeči Jugosloveni protestirajo proti nadaljnemu započavljanju naših državnih in nacionalnih interesov.

Znižane cene za krožna potovanja po Avstriji. Avstrijski konzulat nas obvešča, da so avstrijske železnice uvedle znatno znižane cene za takozvana krožna potovanja po Avstriji. Krožno potovanje obsegata pot od meje preko Dunaja do meje nazaj. Vozni listki po znižani ceni so veljavni za dva meseca. Za daljše proge znaša znižanje 50 odstotkov v 2. in 3. razredu. Podrobnejša pojasnila dajejo tujski - prometni uradi, v Sloveniji pašarna Putnika v Ljubljani in Mariboru.

Izdotorij Kastava iz ljubljanske oblasti. Kralj je podpisal zakon, s katerim se pridružijo primorsko-krajiški oblasti občine Aleksandrovka, Baška, Dobrinj, Dubašnica, Krk, Omisalj in Vrbnik, ki se izločijo iz splitske oblasti. Upravna občina Kastav se izloči iz ljubljanske oblasti in pridruži primorsko-krajiški oblasti v Karlovču s tem, da člani pristojnih oblastnih skupščin, izvoljeni v teh volilnih edinicah, prenehajo biti člani oblastnih skupščin, v katerih so bili doslej, in pridejo v sestav primorsko - krajiške oblastne skupščine.

Kulturna liga Jugoslovenov. Na Višovdan se bo vršila na Kosovem patriotska konferenca glede ustanovitve kulturne lige Jugoslovenov, ki bo delovala na gospodarskem, socijalnem in političnem polju. Konferenca se bo vršila na kraju, kjer je bila kosovska bitka in kjer se vsako leto vrši spominska svečanost.

In državne službe. Premeščena sta arhivski uradniki Hinko Zajc od velikega župana v Maribor k sreskemu poglavariju Maribor, levi breg v policijski agent Josip Seiberl od sreskemu poglavariju v Celju k sreskemu poglavariju v Prevaljah; vpokojena sta policijski nadzorniki pri policijskem komisariatu v Mariboru Vinko Pribovič in policijski agent pri sreskemu poglavariju v Celju Mihael Gerželj.

Dalmacija še vedno protestira proti nettunskim konvencijam. Iz Knina so poslali v Beograd 9 protestnih resolucij proti ratifikaciji nettunskih konvencij. Brzjavno je protestirala proti nettunskim konvencijam tudi občina Milna, kjer so bili radikalni pri zadnjih občinskih volitvah poraženi.

Nov hotel v Splitu. Na Trambičevi obali v Splitu zgradita Atlantska plovilna Ivo Račič in Jugoslovensko - ameriška plovilna velik hotel. Zdaj podpirajo na tem krajtu bivše skladnišče tvrdke Paschkes in Aljnovič. Hotel začno graditi 15. avgusta.

Ukaz v poljedelskem ministrstvu. Z zadnjim ukazom v poljedelskem ministrstvu je bilo raznesenih več srečnih in oblastnih veterinarjev, med katerimi so mnogi pomaknjeni v višje uradniške skupine.

Dve smrtni odsobi pred mariborskem porto. Mariborsko portno sodišče je v ponedeljek po celodnevni razpravi odsodoilo zakonca Antona in Marija Hausmeister radi

umora 3-letnega nezakonskega sina Marie Hausmeistrove na smrt na večalah. Zagovornik je privjal priziv.

Mednarodna konferenca za zaščito avtorskih pravic v Beogradu. V drugi polovici septembra se bo vršila v Beogradu mednarodna konferenca za zaščito avtorskih pravic. Te dni je bil osnovan poseben odbor, ki bo izvršil priprave za to konferenco.

Ne → zdravstvena, temveč zdravstvena pedagogika. — V poroču o zanimivi razstavi, ki jo je priredila te dni pomozna šola na Grabnu, se nahaja izraz zdravstvena pedagogika. Ta izraz ni opravljen ter občutno moti pravilno razumevanje velevažnega delokroga današnje pomožne šole. Cilj pedagoških teženj, iz katerih je zrastla pomožna, manj nadarjeni deci namenjena šola, nikar ni morda zdravstvo (higijena), temveč zdravljene (terapija) in sicer zdravljene raznovrstnih motenj, ki jih očituje duša nekaterih otrok in to ne samo na in tektu, ampak lahko tudi na čustvovanju ali hotenju. Zato pa bi temu področju, ki ni nič drugačen nego posebna veja na drevusu splošne pedagogike, trebalo reči zdravstvena ali lečenja pedagogika (Heilpädagogik). — 0.

Vreme. Že včeraj je kazalo, da se bo vreme poslabšalo in res je že čez dan, zlasti pa zvečer in ponoči deževalo. Danes zjutraj se je podila po nebnu megla, ki se je pa kmalu razpršila in posajalo je sonce. Toda barometer kaže, da lepega vremena še ni prizakovati. Zjutraj je kazalo 759, ob 11 pa 758. Temperatura je znašala ob 8. zjutraj 15, ob 11 pa 20 stopinj. Včeraj je bilo deževno samo v Ljubljani, v Mariboru in Zagrebu je bilo oblačno, drugod so pa imeli lepo vreme. Temperatura je še vedno povsod nizka. V Škopiju so imeli včeraj 25, v Zagrebu in Splitu 24, v Dubrovniku 22, v Ljubljani 20.8, v Mariboru 20, v Beogradu in Sarajevu 10 stopinj.

Iz tajništva Zveze kulturnih društev. Statistični poročil klub opominom še niso poslala naslednja društva: Sokol Bižnjelj, Cerknica, Dol pri Hrastniku, Gradišče, Ježica, Kamnik, Kočevje, Komenda, Krško, Moste pri Ljubljani, Novo mesto, Polje, Rajhenburg, Raka, Straža - Vavta vas, Sv. Križ pri Kostanjevici, St. Janž, St. Rupert, St. Vid, Unev Rakek, Vače pri Litiji, Žužemberk. Učiteljska društva: Brežice, Črnomelj, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana, Ljubljana - okolina, Novo mesto, Radovljica. Akademika društva: »Jadranska« Ljubljana, »Triglav« Zagreb, Klub trgovskih akademikov Ljubljana, »Edinstvo« Ljubljana, Kranj, Tržič, Domžale. Narodne čitalnice: Kamnik, Sp. Šiška, Gor. vas pri Logatcu, Loški potok, Dravje. Krijžnike: Kolodvorski okraj Ljubljana, Šentjakob Ljubljana, Šmihel - Stopiče, Dragatuš, Dolenska vas, Škaručna, Vrhpolje, Loke pri Zagorju, Ihan, Kurentno nad Laškim, Huda Jama pri Laškem, Uršna sela, Sv. Lenart pri Laškem, Jurklošter, Staro vas p. Brežice, Pevska društva: »Zarja« Brdo pri Lukovici, »Lira« Kamnik, Žirovnikov zbor St. Vid, Glasbena Matica Krško. Tamburška društva: »Danica« Griblje p. Gradac, »Planinka« Lesce. Dramatična društva: Svobodni oder Trbovlje, Sentjanški okraj Ljubljana, Kolski okraj Ljubljana. Kolo jug. sester Krško. Prosvetna društva: Begunjec, Ljubno, »Belokrajina« v Podzemlju. Ciril-Metodove družbe: Šiška moška, Šiška ženska, Novo mesto. Prost. gas. društvo društvo Boštanj ob Savi, društvo »Triglav« Bevkve, Politično napredno gosp. društvo za vodnatski okraj Ljubljana, društvo »Vodnik« Zg. Šiška, Društvo za zgradbo doma Šmartno pri Litiji, društvo »Kazino« in društvo »Soča« Ljubljana, Udrženje vojnih invalidov Ljubljana. Državno zdravilišče Golnik, k. o. SDS Brezje-Dobrova pri Ljubljani. — Zadeva je mulna, posljite podatke takoj!

Naročajte si kupujte Ciril Metodove razglednice! S tem podpirate družbo, pa tudi domače umetnike!

Glasbena šola v Kranju priredi v petek, dne 22. t. m. ob 18. uri v glasbeni dvorani Narodnega doma javno produkcijo svojih gojenjcev in gojenj. Na sporednu so klavirske, vijolinske in orkestralne točke ter petje mladinskega zbora. Vabljeni so člani, starši in glasbo ljubeče občinstvo sploh. Vstopnine ne.

Izlet Umetnostno-zgodovinskega društva bo v nedeljo, dne 24. junija t. l. v Kočevje in potem v Ribnico. Vodil bo mr. Viktor Stesk. Izlet se vrši ob vsakem vremenu; odhod iz Ljubljane, z glavnega kolodvora ob 7 uri 33 min.

Težka nesreča na Poljanski cesti. Včeraj popoldne se je pripetila na Poljanski cesti na stavbišči mestne hiše težka nesreča. Delavcu Janušu Domolka je med delom padla težka opeka na glavo in ga zelo poškodovala. Prepeljali so ga v bolničko.

Krasne dunajske očrte oblike od 34. Din dalje le pri Kristofič-Bučar, Stari trg, Ljubljana. 46T

Izredni občni zbor Glasbene Matice ljubljanske se vrši v četrtek, 5. julija ob 6. uri zvečer v poslopju Glasbene Matice. Na dnevnem redu je sprememb pravil in imenovanje častnih članov.

Reven dijak je izgubil dne 9. t. m. popoldne v Št. Vidu pri Ljubljani od zavoda do postaje 1 par štrajpnac čevljev. Pošten najditelj se naproša, da iste odda pri vratarju v zavodu.

Fotoapareti kupite najboljše pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg, 9. 53-T

Ciril Metodova podružnica na Vrancem je poslala C. M. D. mesto prireditve »Dan bonbončkov« 350 Din. Lepa hvala 500-n

Tragedija na železniški prog. V Goðešu, blizu Škofje Loke, se je včeraj po popoldne pripeljal tragedij dogodek. Ob železniški progri je lezel 14 mesecev stari sinček železniškega čuvanja Bizovičarja Lojzek. Otok je bil brez vsakega nadzorstva in tako se je dogodilo, da ga je povozil

vlak, ki je vozil proti Ljubljani. Nesrečno detetu je stroj odtrgal desno roko. Roditelji so našli otroka nezavestnega ob proggi, na kar je bil snoči prepeljan v ljubljansko bolnično. Nesreča se je pripetila pri čuvajnici št. 71. Poškodbe so zelo težke in bo nasrečno dete najbrže umrlo.

Ako piše Buddha čaj uživaš že na zemlji raj!

Iz ljubljane

— Dr. Gustin — predsedstvenik. Včeraj je praznovolet v intimnem krogu svojih znancev in prijateljev 50letnico rojstva ravnatelja ljubljanske policije direktorja dr. Gustin. Rojen je bil leta 1878. v Trstu. Po absolutorijih pravnih študijih je vstopil v službo pri policijskem ravnateljstvu v Trstu, kjer je služboval dolgo vrsto let ter uživali radi svoje korektnosti in odločnosti splošne simpatije med držankami Slovencami. Pozneje je bil imenovan za policijskega ravnatelja v Splitu, kateri funkcijo je vršil do prevrata. Takoj po prevratu mu je bilo poverjeno vodstvo ljubljanskega ravnateljstva, ki ga vodi še danes. Gospod ravnatelju ob njegovem jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi vodil policijsko direkcijo še mnogo let tako vzorno kakor doslej.

— Dr. Gustin — predsedstvenik. Včeraj je praznovolet v intimnem krogu svojih znancev in prijateljev 50letnico rojstva ravnatelja ljubljanske policije direktorja dr. Gustin. Rojen je bil leta 1878. v Trstu. Po absolutorijih pravnih študijih je vstopil v službo pri policijskem ravnateljstvu v Trstu, kjer je služboval dolgo vrsto let ter uživali radi svoje korektnosti in odločnosti splošne simpatije med držankami Slovencami. Pozneje je bil imenovan za policijskega ravnatelja v Splitu, kateri funkcijo je vršil do prevrata. Takoj po prevratu mu je bilo poverjeno vodstvo ljubljanskega ravnateljstva, ki ga vodi še danes. Gospod ravnatelju ob njegovem jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi vodil policijsko direkcijo še mnogo let tako vzorno kakor doslej.

— Dr. Gustin — predsedstvenik. Včeraj je praznovolet v intimnem krogu svojih znancev in prijateljev 50letnico rojstva ravnatelja ljubljanske policije direktorja dr. Gustin. Rojen je bil leta 1878. v Trstu. Po absolutorijih pravnih študijih je vstopil v službo pri policijskem ravnateljstvu v Trstu, kjer je služboval dolgo vrsto let ter uživali radi svoje korektnosti in odločnosti splošne simpatije med držankami Slovencami. Pozneje je bil imenovan za policijskega ravnatelja v Splitu, kateri funkcijo je vršil do prevrata. Takoj po prevratu mu je bilo poverjeno vodstvo ljubljanskega ravnateljstva, ki ga vodi še danes. Gospod ravnatelju ob njegovem jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi vodil policijsko direkcijo še mnogo let tako vzorno kakor doslej.

— Dr. Gustin — predsedstvenik. Včeraj je praznovolet v intimnem krogu svojih znancev in prijateljev 50letnico rojstva ravnatelja ljubljanske policije direktorja dr. Gustin. Rojen je bil leta 1878. v Trstu. Po absolutorijih pravnih študijih je vstopil v službo pri policijskem ravnateljstvu v Trstu, kjer je služboval dolgo vrsto let ter uživali radi svoje korektnosti in odločnosti splošne simpatije med držankami Slovencami. Pozneje je bil imenovan za policijskega ravnatelja v Splitu, kateri funkcijo je vršil do prevrata. Takoj po prevratu mu je bilo poverjeno vodstvo ljubljanskega ravnateljstva, ki ga vodi še danes. Gospod ravnatelju ob njegovem jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi vodil policijsko direkcijo še mnogo let tako vzorno kakor doslej.

— Dr. Gustin — predsedstvenik. Včeraj je praznovolet v intimnem krogu svojih znancev in prijateljev 50letnico rojstva ravnatelja ljubljanske policije direktorja dr. Gustin. Rojen je bil leta 1878. v Trstu. Po absolutorijih pravnih študijih je vstopil v službo pri policijskem ravnateljstvu v Trstu, kjer je služboval dolgo vrsto let ter uživali radi svoje korektnosti in odločnosti splošne simpatije med držankami Slovencami. Pozneje je bil imenovan za policijskega ravnatelja v Splitu, kateri funkcijo je vršil do prevrata. Takoj po prevratu mu je bilo poverjeno vodstvo ljubljanskega ravnateljstva, ki ga vodi še danes. Gospod ravnatelju ob njegovem jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi vodil policijsko direkcijo še mnogo let tako vzorno kakor doslej.

— Dr. Gustin — predsedstvenik. Včeraj je praznovolet v intimnem krogu svojih znancev in prijateljev 50letnico rojstva ravnatelja ljubljanske policije direktorja dr. Gustin. Rojen je bil leta 1878. v Trstu. Po absolutorijih pravnih študijih je vstopil v službo pri policijskem ravnateljstvu v Trstu, kjer je služboval dolgo vrsto let ter uživali radi svoje korektnosti in odločnosti splošne simpatije med držankami Slovencami. Pozneje je bil imenovan za policijskega ravnatelja v Splitu, kateri funkcijo je vršil do prevrata. Takoj po prevratu mu je bilo poverjeno vodstvo ljubljanskega ravnateljstva, ki ga vodi še danes. Gospod ravnatelju ob njegovem jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi vodil policijsko direkcijo še mnogo let tako vzorno kakor doslej.

— Dr. Gustin — predsedstvenik. Včeraj je praznovolet v intimnem krogu svojih znancev in prijateljev 50letn

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

»Policija je zelo odlična institucija,« rekel Leon. Na mizi je bil našel srebrno žlico za čevljie; lagotno jo je jel razgrevati nad plamenom in žlico je kmalu postala tako vroča, da je moral ovtiti s svilenim robcem. »Toda če imate posla z zločini, ki so združeni z nasiljem, je na nesrečo stvar taka, da moralno prigovarjanje in pohlevno ravnanje v naših nasprotnikih ne vzbujajo nič strašnejše kakor zgoli občutek zadoščenja, posmeha in prezira. Angleži, ki jim je zakon bog, so se odvadili zapiranja zahrbnih morilcev in jih rajši dano temeljito pretepli. In da takrat je število zavratnih morilcev jelo padati. Ko so ruski banditje prišli v London, so oblastva ukrenila edino pravilno..., umaknila so policijo in so mobilizirala artiljerijo, ker jim je bilo samo do tega, da bandite za vsako ceno pobijejo. Sila ima strah pred silo. Revolverski junak se boji strelnega orožja. Kaj sem še hotel reči... Cul sem, da je stara garda' zopet polnostevilno na okopih!«

Če je Leon začel piskati na to piščalko, je lahko nadaljeval po cele ure. »Ne vem, kam merite,« je zamrmljal Monty.

Leon Gonsalez je dvignil črno, kadec se in osajeno žlico in jo približal njegovemu obrazu.

»Memim, da bo dovolj,« je rekel in je počasi stopil k postelji.

Mož na postelji je v zli sluttini dvignil noge kvišku, toda močna roka ga je zgrabil za gležnje in jih vzravnala.

»Odšli sta na umetniški ples.« Celo skozi robec je glas zvenel hričavo.

»Na umetniški ples?« Gonsalez mu je vzel robec iz ust, žlico je pa vrgel v kamin.

»Zakaj sta odšli na umetniški ples?«

»Hotel sem se ju za noči iznebiti.«

»Ali... ali je morda tudi Oberzohn na ples?«

»Oberzohn?« Montyjev smeh je zvenel skoro hysterično.

»Ali pa Gurther?«

To pot se Mr. Newton ni smejal.

»Ne vem, kaj mislite,« je rekel.

»O tem se bova pozneje pomenila matančanje,« je odvrnil Leon malomarno in je razveljal vozel na robcu, s katerim ga je bil zvezal na gležnjih. »Tako, zdaj lahko vstanete. Kdaj se vnete?«

»Ne vem. Rekel sem Johani, da se ji ni treba žuriti, ker pričakujem poseta.«

To je zvenelo verjetno. Leon se je spomnil, da je umetniški ples nekakva maskerada; videl je v tem zadosten razlog, da sta deklici odšli skozi gospodarsko poslopje, namesto da sta se poslužili glavnih dveri. In kakor da je čital Leicestrovu misli, je Newton pojasnil: »Mis Leicestrov se je domisli, da bi bilo bolje oditi čez dvorišče... Bilo je nekoliko neprilично... oble-

čena je bila v domino.«

»Barve?«

»Zeleni z rdečkasto kapuco.«

»Dokaj kričeče barve. Zakaj?«

»Zakaj? Tega prav za zrav sam ne vem,« je zagodbil Newton: sedel je na postelji in si oblačil nogavico. »Vem pa, Gonsalez,« je dodal pol v jezi, pol v strahu, »da vam bo še žal, ker ste tako ravnali z menoj.«

Leon je odšel k vratom in jih od-klemi.

»Ce le vam ne bo še nekoč žal, da vas nisem ubil!« je odgovoril in že ga nabi več.

Monty Newton je počakal, dokler ni vikta postava zavila po pločniku okrog vogala. In potem je odhitel, obut samo na eni nogi, dol, da pozove telefonsko številko New - Cross 93.

8.

Oberzohnova hiša.

V trikotniku, čigar dve stranici sta tvorila tira dveh križajočih se železniških prog, osnovnico pa temne inlene vode kanala Grand - Surrey, so stale puščobne razvaline skladnišča, v katerem je bilo svoje določne shramjeno blago družbe Oberzohn & Smitts.

Cesar skladnišče je o prilikli nočnega napada na London za svetovne vojne plul Zeppelin in je vrgel zažigalno bombo, ki je napravila v streli veliko grdo lušenje. Požar, ki je nato izbruhnil, je ukrivil in zlomil okenske okvire. Streha je kakov po čudežu ostala nedotaknjena, izvzemši očreme robove okoli gramatne luknje, iz katere so buheli do sto čevljev visoki plameni.

Sredi trikotnika je stala rdeča vila; bila je še grška ko tovarna, ker ji je nedostajalo neizbrisljivo veličino tragedije in patosa, ki je lastna slehernemu pogoreljemu poslopju, najti je bilo v dobi sijaja še takoj grdo.

Vila je bila zidana po Oberzohnovem načrtu in je bila popoln dvojnik njegove rojstne hiše na Švedskem.

Imela je visoke, razcepilene okraske, nesomerno razdeljene in na mestih, kjer bi jih človek najmanj pričakoval. Streha je bila krita s sivo opoko. V dverih nenavadne oblike so bila steklena polnila, žerjavni in psi iz litega železa so pa obrobili ozko pešpot med bohotno rastočimi koprivami in drugim plevelom, ki so predstavljali vrt.

Tod je stalovan na samoti, pa ne sam. Zakaj v hiši sta bivala dva moža, debebla švedska kuharica in zelo neimejna služkinja; dekle praznega obraza, ki je brez mrmiranja delala od solnčnega vzhoda pa do počnoči, ki je redko kaj zimila in se nj nikdar smejala. Obema možakoma je bilo kakih trideset let. Imela sta svojo sobo v stolpih na obeli koncih poslonja in sta se malo brigala drug za drugega. Časih sta kvartala s starimi, mastnimi kvartami. Govorila sta pa med seboj le najpotrebnejše. Bila sta mršava dečka, upariši obrazov in sta si v fizijognomiji nekoliko naličovala. Oba sta imela tenke ravne ustnice, oba sta imela okroglo, izbuljene temne oči, v katerih se je zdele, da igra živa, a zlovešča radovednost.

Kapitan Wilkins o usodi Nobilove ekspedicije

Oficijelno poročilo italijanskega mornariškega ministrstva o Nobilovi ekspediciji. — Peš bi doseglja ekspedicija obalo še koncem septembra.

V nedeljo je povabilo italijansko mornariško ministrstvo novinarje in jih mornariško ministrstvo novinarje in jih obvestilo o usodi Nobilove ekspedicije. V ministrstvu so novinarjem najprej izražali obzalovanje, da se širijo po listih o ekspediciji vesti, ki sploh ne odgovarjajo resnic. Avtentično so samo radiobrojarkave Nobilove parnika »Citta di Milano«, ki jih je ministrstvo potom »Agenzia Stefani takoj in v celoti sporočilo javnosti. Izjemo je napravilo samo s poročilom, v katerem je rečeno, da so nekatere člani ekspedicije ranjeni. To poročilo je bilo objavljeno dan pozneje, in sicer iz obzirnosti do rodbinskih članov. Iz istih motivov ministrstvo ni objavilo poročila generala Nobila o belih medvedih, ki so se pojavili blizu njegovega taborišča.

Italijanska vlada je storila vse, da priskoči Nobilu na pomoč in reši njegovo ekspedicijo strašne smrti v večnem ledu. Od 12. t. m. je pomočna akcija koncentrirana, ker je bilo tega dne že znano, kam se je treba obrniti. O skupini generala Nobila so v ministrstvu novinarjem povedali, da ima dovolj živil, ker je bila v gondoli zalogarivlja za tričlansko ekspedicijo, ki naj bi se spustila na severni tečaj in ostala tam nekaj časa, da prouči najskrajnejšo točko naše zemlje. Pač pa ni bilo v gondoli orožja in to utegne postati usodno. Kako je nastala katastrofa, še ni točno znano. Najbolj verjetno je, da se je zrakoplov pri padcu na ledeno goro raztrgal. V ministrstvu so novinarjem dovolj jasno namignili, da se boje zo usodo skupine, ki jo je zaneslo z balonom kakih 30 km dalje od Nobilove skupine. Če je pa ta skupina srečno pristala in njeni člani niso ranjeni ali ubiti, je na boljšem, nego Nobilova skupina, ker ima mnogo živil in tudi orožja. Ministrstvo je končno naprosilo novinarje, naj priobčijo v listih javno zahvalo onim državam, ki so se udeležile pomočne akcije.

»Citta di Milano« poroča, da sta se letalca Larsen in Lützow-Holm vrnila na parnik »Braganzo«. Nad polarnim ozemljem sta krožila nad eno uro, toda opazila nista nobenih sledov o Nobilovi ekspediciji. Toda Nobile je takoj sporočil, da je opazil oba aeroplana in navedel tudi kraj, kamor ga je zaneslo morje. Po zadnjih vesteh je ledena gorata, na kateri čaka Nobilova skupina svoje usode, na 80. stopinji 33 minut severne širine in 27 stopinji 12 minut zapadne dolžine. Ta kraj je oddaljen približno 5 milij od otoka Foyna in 8 milij od kraja, ki ga je navedel Nobile v predzadnjem poročilu. S tem je vsaj teoretično dana možnost, da aeroplani na prihodnjem poletu najdejo Nobila. Larsen je letel v smeri Severni rtč, Spitzbergi, rtč Platen in otok Rebs, dočim je letel Lützow-Holm vzporedno z linijo 80 stopinj 40 sekund južnega dela otoka Karla XII. Na povratku je

letel nad rtičem Platen in sledil sledov, vrom sani, ki so se napotile 13. t. m. iz zaliva Wahlenberg proti severu. Blizu otoka Sodresby je opazil sani in oba člana pomočne ekspedicije. Po povratku sta letalca izjavila, da so vremenske prilike in stanje ledu v pokrajini, po kateri hodi očvidno tričlanska skupina Nobilove ekspedicije, zadnje letel zelo ugodne.

Francoško letalo »Latham« je startalo v ponedeljek popoldne ob krasnem vremenu v Tromsø. Na krovu sta francoski pilot Guilbaud in Amundsen. V Oslo je startalo v ponedeljek popoldne za polet na Spitzberge eno švedsko in eno finsko letalo. Sestra češkega učenjaka dr. Behounka je naprosila Junkersove zavode, da bi jo dovolili udeležiti se poleta v polarne kraje, ker bi rada iskala svojega brata. Junkersovi zavodi so ji odgovorili, da so prva letala še startala, da se pa lahko udeleži poleta z drugo skupino letala.

Zadnji letalec, ki je prehitel Nobila v poletu na severni tečaj, je bil češki pilot Wilkins, ki je pretekel s svojim pilotom Eielsonom severni tečaj v ameriške strani na severozapadni del Spitzbergov. O »Timesu« objavlja Wilkins članek, v katerem izraža svoje mnenje o usodi Nobilove ekspedicije in možnosti rešitve. Wilkins trdi, da položaj Nobilove ekspedicije ni brezupen, vendar pa je zelo kritičen. Nesrečna ekspedicija sicer ni daleč od kopnega, vendar pa je tako oddaljena od obale, da bo težko rešiti. Nobilova ekspedicija je obtičala na ledeni gori, ki jo meči morje semintja. Ledene gore zadevajo pogosto druga ob drugo in lahko se zgodijo, da se ena razbijte in potopijo. Tudi svojo velikost ledena gora stalno menjajo. Nekatere so tako velike, kakor hiše, druge pa tako ogromne, da je na njih prostora za celo naselbino. Zgoraj so pokrite z mehkim, sipastim snegom, tako da ni mogoče ležati na njih. Nobilova ekspedicija mora biti torej noč in dan na nogah, a ponoči morajo nešrečno telovaditi, da jim ne otrpejo udje, ker temperatura čez noč zelo pada. Če bi imeli puške, bi lahko streli morske pse in se hranili s svežim mesom. Brez orožja pa si pa ne morejo pomagati, ker najbrž nihče ne zna lovit živil morskih psov, kakor jih love Eskimi. Usodno lahko postane za Nobilovo ekspedicijo dejstvo, da se noben član ni seznanil z življilje med Eskimi in da ne pozna njihovega načina lova.

Zima ob tem letnem času v polarnih krajih ni preostra, vendar je pa temperatura tako nizka in voda tako naglo izhlapeva, da preti ekspediciji tudi od te strani nevarnost. Pitne vode imajo ekspedicijo v izobilu, ker se ledita. Posadki »Italye« bi se dalo pomagati na ta način, da bi jih vrgli iz aeroplana orožje, živila in rešilne čolne. Čolni bi lahko pluli nesrečni udeleženci Nobilove ekspedicije od ene ledene

gore do druge in čeprav bi ne mogli dosegči kopnega, ki se njihov položaj znatno zboljšal. V enem mesecu bi mogli dosegči s colni obalo. Peš pa pridejo pozneje. Ledolomci lahko prodijo Nobilove ekspedicije samo, če ledni predebel.

Letalca Larsen in Holm porabita vsako ugodno priliko za polet na ozemlje, kjer blodi Nobilova ekspedicija. Na Severni rtč pa došlej še nista do spela, ker zastirajo nebo gosti oblaki. Čim se vrneta v drugega poleta, pošljajo proti severu pomočno ekspedicijo s sanimi in psi pod vodstvom kapitana alpinev Soria.

Korupcija povsod

V nedeljo se je vrnila na Dunaju zanimiva nogometna tekma med dveva prvorazrednima kluboma, in sicer Hakoah in WTC, ki je imela odločitveno obeh rivalov pride v drugi razred. Usoda je hila naklonjena WAC-u, ki je svojega nasprotnika odpavril s 4 : 1. Toda takoj po tekmi je Hakoah vložila na avstrijski nogometni savez protest, v katerem navaja, da se je pustil vratar kluba FAC Köhler podkupiti, da je v tekma proti kluboma Sportklub in WAC namenoma ložiral v pustil lahko ubranljive žoge tako, da sta oba kluba zmagala in si priboljšale točke, ki so jima bile potrebne, da ostanata v prvem razredu. Köhler je baje dobil za uslugo 4000 šilingov. Na ta način je bila seveda najbolj oškodovana Hakoah.

Tako Hakoah. Toda dočim se savez peča z njenim protestom, je nastala nova korupcijska aféra, ki pa ni preveč laskava za Hakoah samo. Tuk pred odločilno tekmo Hakoah — WAC je izjavil branilec Becher, da so bili pri njem odlični funkcionarji Hakoaha in ga skušali pregovoriti, da slabu igra proti Hakoah in jih na ta način omoguči zmago. Za to so mu baje ponujali 5000 šilingov, t. j. 40.000 Din v naši valuti. — Kakor je videti, bo imel avstrijski savez precej dela, predno bo očistil Avgrijev hlev.

Povratek posadke „Bremena“

Včeraj so nemški prekoceanski letalci na povratku v domovino pristali v Bremerhavenu. Prebivalstva, ki je bilo pravčasno obveščeno o prihodu letalcev, se je polastila mrzlična razburjenost, vse mesto je bilo na nogah. Ob 10. so sirenje s parnika »Columbus« naznamile prihod letalcev, istočasno se je na dvignila v zrak večja letalska ekipa, ki je krožila nad mestom in pozdravljala junaške letalce. Čim so letalci izstopili in sedli v avtomobile, so zavoljni, oglašale so se piščalke in hupe in prebivalstva se je polastilo nepopolno navdušenje. Letalci so spremljajo v mesto 90 avtomobilov. Ob 13. so letalci došli v Bremen, ki jih je privedel triumfalni sprejem. Danes sprejme letalce Berlin, kamor poleti v letalih, poprej se pa ustanovi v Hamburgu.

1206

K. mag. št. 25.941/27. ref. IX.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje

oddajo na oravje zbiralnega kanala

na Kette-Murnovi cesti, med Prisojno ulico in Vilharjevo cesto. Ponudbe je pod občajnimi pogoji vložiti pri Mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II do

928 do 11. ure dopoldne.

Tam se dobre vsi potrebni razpisni obrazci in načrti.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 19. junija 1928.

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJSO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z.O.Z. SV. PETRA NAS. 23

Flobert-puške